

csupán elmunkálataira elfecserélni: az tisztába jövend, ha megtudja, hogy 6 ízben kellett Vajda-Hunyadra rándulnom, és pedig 4-szer harmad magammal, 2-szer a billárd terjedelmű mintával — 100 nap ment épen az összes utazásra, 80 nap pedig a kettős diurnumokra — kellett továbbá hatszor Bécsben megfordulnom, mert hazai művészeink a kitűzött idő alatt nem valának képesek a 15 táblával elkészülni; végre a harcz és a kolera dühe, meg a bécsi kömetző és a pozsonyi nyomdász (kimenthető) félreértései, szóval a fátum, 528 forintot tettek tönkre.

10. Ezeket előrebocsátván, bizalom- és tiszteletteljesen fordulok minden lelkes hazafihoz, különösen a t. cz. lelkipásztorokhoz, a külön rendű tanárokhöz, jogtudósokhoz, takarékpénztári igazgatóságokhoz, mindennemű orvosokhoz, mérnökhöz, építész meg gyógyszerészekhez, a vagyonnal megáldott föld- és házbirtokosokhoz, az emléktáblák létrehozásában oly példás áldozatkészséggel tündöklő tanuló ifjúsághoz, kegyeletes bizalommal járulok végtére a jónak és szépnek érélyes előmozdításában oly kitűnő sikerrel buzgalkodó honladyokhoz, sziveskednének a beköszöntött téli ünnepek estéin kedves vendégeik vigadó körében néhány hatost gyűjteni az elpusztult v.-hunyadi vár fölépítése elmunkálatainak fedezésére, és ne terhelhetnének a begyűlendő összeget Pestre alólírtak beküldeni, ki is halálját következőleg iparkodandik leróni:

1 frtnyi küldeményért négy darab negyed-rét képpel (V.-Hunyad vára leghivebb rajzával, kettős színű könyomattal) szolgál, melyhez egy rövid magyarázó szöveg van a boríték bellapjain csatolva.

2—3 vagy 4 forintnyi küldeményért 2—3 vagy 4 példány járand az említett 4 képből.

5 forintért V.-Hunyadnak fenn említett s 15 táblával ellátott leírása fog megküldetni; a munka címe: V.-Hunyad vára 1452, 1681 és 1866.

Ha többen járulnak (mint ez a vendégség alkalmával gyűjtött összegek természetében fekszik) a küldeményhez: akkor a tisztelt beküldőhöz szállítom képeimet vagy képeskönyveimet, ki barátságos magán-kisorsolás útján juttathatja majd az illető nyertes kezéhez küldeményemet.

Nyomatékosan bátorodom még arra is felkérni a t. cz. beküldőket, hogy mind saját nevüket, mind pedig lakhelyök s a netaláni legközelebbi postaállomás nevét jól olvasható betűkkel írják meg.

Az egy forintnál kevesebb küldeményért az összegnek megfelelő képek számával fogok szolgálni.

A borítékos négy kép 4000 példányban nyomatik, egy ezer már készen áll a kiküldésre, — V.-Hunyad leírása pedig a 15 táblával január közepén lesz szétküldhető.

Pest, decz. 17.-kén. Arányi Lajos,

magyar királyi egyetemi tanár,

(Pest, kerepesi-ut, 69. sz.)

Barlanglakások a Gellérthege körül.

A természettudósok azt beszélik, hogy az emberek eleinte fák és kiálló sziklák alatt s barlangokban laktak; csak később vezette őket testi elpuhulás és lelki művelődés mesterséges lakok készítésére. Utazóktól azt halljuk, hogy Déli Oroszország kietlen vidékein, Örményország hi-

deg fennsíkain, és az észak-amerikai jeges tenger szomorú mellékén az emberek maig is földbe vájt lakásokban: lebujokban élnek. Természetes következtetés ebből, hogy a barlangokat lakásra oly emberek használják, kiket vagy végtelen hátramaradottság, vagy a természet mostohasága ösztönöz erre. Tegyük hozzá még az elvetemült tanyaságot, és mondjuk rá, hogy: úgy van. De engedjük meg azt is, hogy a lakásá alkalmazott barlang mégis csak több a cigány ponyvájánál, a pásztor-ember nádkunyhójánál, a várostromló katonára földbe vájt odvánál, a szorultlégű nagyvárosi pinczelakásnál s úgy erkölcsi, mint egészségi tekintetben végtelenül felette áll annak az irtózatossá spelunkának, melyben párisi és londoni szorgalmas munkások az éjet töltik.

A közép-Duna mentén nagy számmal találunk sziklaüregeket. Itt maga a természet nyitott efféle, ott az építéshez való kövek kiásott helye kínálkozik menhelyül, másutt e két tényező közreműködése folytán keletkezett az ingyen szállás. Sajátosság hatást tesz az emberre ily földalatti falvak tetején járni, hol a hegyszőlőből alacsony kémények nyulnak ki, és mesterséges, olykor művészileg nyaktörő utak vezetnek az alvilágba.

Különösen Promontorban számos ily földalatti üreg van, miket a Vas. Ujság már régebben ismertetett, melyek közül egy, majdnem negyed óra járásnyira vezet a hegy gyomrába, s oly tágas hogy négy-lovas kocsit megfordulhat benne. E

szérség, mint végszükség ösztönözött e választatásra.

Fölösleges mondanunk, hogy e barlanglakások közül kettő sem hasonlít egymáshoz. Változatosak, mint magasztos építészök: a természet. Az, a melyiket ezuttal képben bemutatunk, a Szent-Gellért hegy déli oldalán van és tisztességes lakhelyet képez épületekkel, kerítéssel, udvarral, fával az udvaron, és könnyen kielégíthető emberek nemcsak lakályosnak találhatják, hanem még vonzerőt is fedezhetnek föl ama kettős kilátásban, mely a 700 láb magas szikláról, elől a dunamenti termékeny rónára s a promontorvidéki hegyekre, pár lépéssel oldalt pedig a Rákosszon épült „ifjú óriásra" nyílik.

Egy jubilaris magyar szerkesztő.

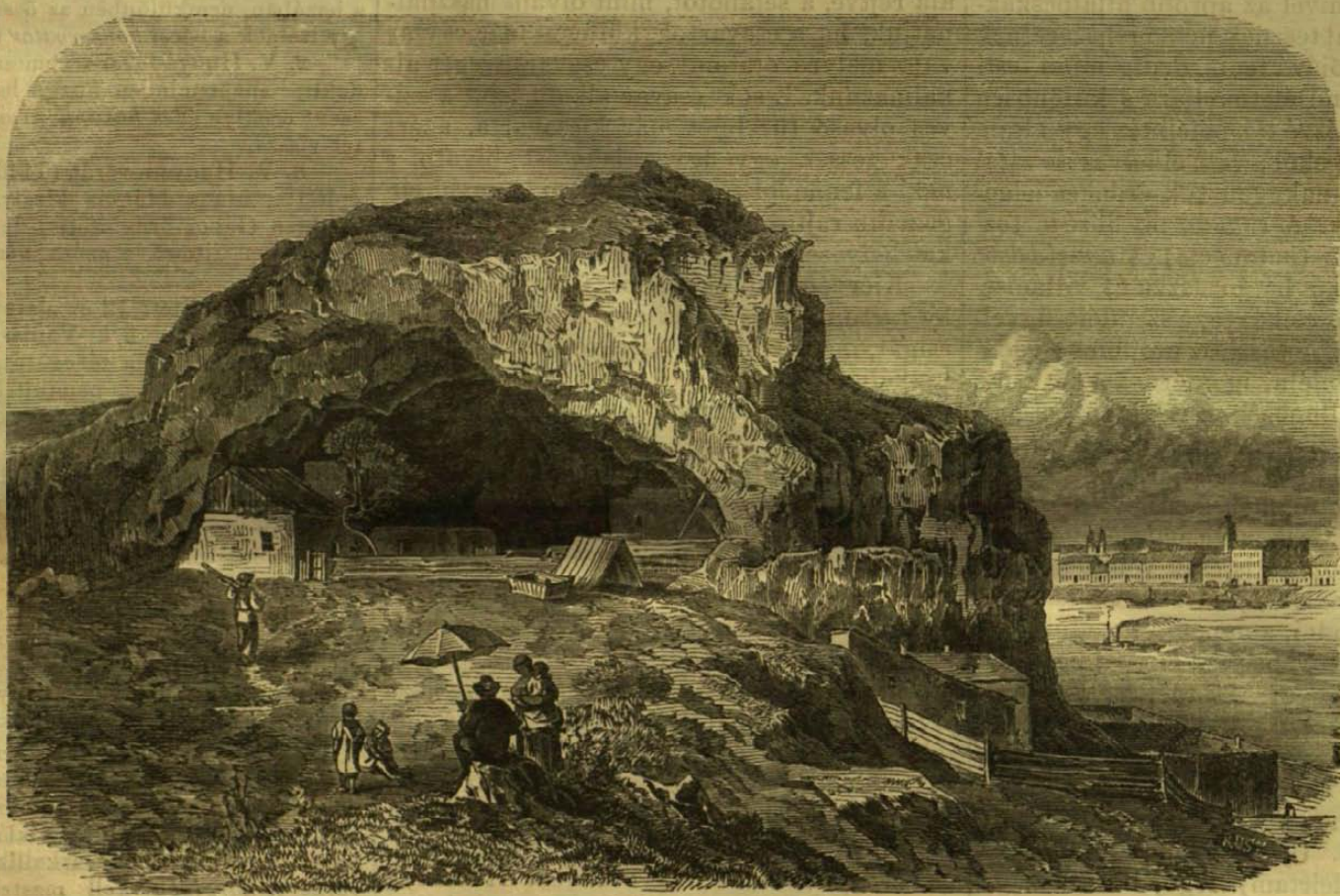
Ha napjainkban oly roppant zajt ütnek némely lapok abból, hogy egy régi szerkesztő, ki husz évig távol volt a magyar irodalom tüzhelyétől, most újra kezébe veszi a szerkesztői tollat: akkor mi még több joggal kiálthatjuk el azon irodalmi buzgó napszámos nevét, a ki 25 évig egyhuzomban, még pedig ugyanazon egy lap mellett látja el a szerkesztői tisztet; kinek lapja, ha még oly kicsi, igénytelen lap is, de egymaga élte tul valamennyi magyar lap között a mindent felforgató forradalmi időket. A zuduló ár sem a lapot, sem szerkesztőjét nem volt képes elsodorni. S ha a lángbuzgalmu Rómer Flóris öröme buzdul egy-egy régi harang fölfedezésén: szabad legyen nekünk is a régi kollégát, szerkesztőt ezüst menyegzője napján — a mi nálunk oly ritkaság — egy őszinte kézszerítással nyilvánosan megbecsülnünk.

Balla bácsi huszonöt esztendő óta szerkeszti a „Debreczen-Nagyvárad Értesítőt." Egy negyedszázad óta mozog szerény körében; a hír észrevétlenül haladt el mellette, a dicsőség trombitásai nem fújtak ér-

dekében eget verő dithyrambokot, a hetek történései, tárcázások, újdondások reklamázások és mindenféle ollások észre sem vették, sőt — a mi legcsodálatosb — maga sem dicsekedett magával mély értelmű programokban, nagy lapokhoz mellékelt előfizetési felhívásokban.

Huszonöt év alatt most bocsátotta ki az első előfizetési felhívást ünnepélyes hangulatban, elérzékenyült szívvél, — mert 1867. az ő lapjának, — mely Debreczenben legelső volt, és Magyarországon ez idő szerint legrégibb, — 25-ödik életébe, s a jubilaris szerkesztő érezte, hogy illendő dolog, a jóakarók szives pártfogását megköszönni, és hogy joga van, a közönséget a szerkesztői jutalom-évre figyelmeztetni.

Balla bácsi lapja nem „politikai, nagy, napi," sem „ismeretterjesztő, képes," — sem pedig „szép-irodalmi és társaséleti," hanem szerény közvetítési vállalat termelő és fogyasztók között, egyszerű hirdetmények lapja, melynél munkatársak és előfizetők egyaránt fizetnek. Mindamelllett is vannak érdemei. Már említők, hogy legelső lap volt Debreczenben, első és primitív lépés, de legalább lépés a művelődés felé a legnagyobb magyar városban, és Magyarországnak nemzetiességi szempontból legfontosabb vidékén. Összekötő kapocsul szolgált Debreczen, Nagyvárad és Bihar megye közt, s egyrésztől kifolyása, másrésztől előmozdítója volt e vidék forgalmának. Nevetes, vagy káros reklámoknak nem szolgált esz-

Barlanglakások a Gellérthege körül. — (Keleti G. rajza.)